

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO :2016/104

KARAR TARİHİ: 28/06/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ

:

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: Adalet Bakanlığı

ŞİKAYETİN KONUSU

: Başvuru, .../2015 tarihli dilekçesine Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından cevap verilmemesinin iyi yönetim ilkelerine aykırılık taşıdığına tespitinin yapılması ile “Ulusal Yargı Ağı Projesi” (UYAP) bilişim sistemi idari yargı alt modülünde; “hâkim ekranı”nda bulunan “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı” oluşturmak, bilirkişi isimlerini sisteme tanıtmak gibi hukuk bilgisi ya da muhakeme yeteneği gerektirmeyen işlerin “yazı işleri müdürü ya da kâtip ekranı”na aktarılması talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ

: 8.1.2016

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1. Şikâyet başvurusu, 08/01/2016 tarihinde Kamu Denetçiliği Kurumuna elektronik başvuru yoluyla yapılmış ve 255 sayı ile kayıt altına alınmıştır. Şikâyet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 2016/104 Esas No.lu Ret Karar Önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyet başvurusunun menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, şikâyetin süresinde yapıldığı, idari başvuru yolları tüketilmiş olduğu anlaşılmış olup, diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin olmadığı bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir hususun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. .... Mahkemesi'nde hakim olarak görev yapan şikayet başvurusu başvuru dilekçesinde özetle; "görüşme tutanağı", "karar tutanağı" ve "duruşma tutanağı" oluşturma işlemlerinin "gerekçeli karar" yazımında olduğu gibi "zabıt kâtabi ekranı"ndan yapılarak başkan ve üyelerin imza ve onayına sunulacak şekilde UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde gerekli değişikliklerin yapılması talebini içeren dilekçe verdiğini, ancak söz konusu dilekçesine herhangi bir cevap alamadığını belirterek dilekçesine cevap verilmemesinin iyi yönetim ilkelerine aykırılık taşıdığına tespitinin yapılmasını ve UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde "hâkim ekranı"nda bulunan "görüşme tutanağı", "karar tutanağı" ve "duruşma tutanağı" oluşturulması, bilirkişi isimlerinin sisteme tanıtılması gibi hukuk bilgisi ya da muhakeme yeteneği gerektirmeyen işlerin "yazı işleri müdürü ya da kâtip ekranları"na aktarılmasını talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından konuyla ilgili ...//2016 tarihli ve .... sayılı yazımıza .../2016 tarihli ve .... sayılı yazı ile cevap verilmiş olup, **anılan yazıda özetle;**

4.1. Başvurucunun .../2015 tarihli dilekçesinin .... Komisyonu'nun .../2015 tarih ve 2015/..... sayılı yazısıyla Daire Başkanlıklarına ulaştığını, Daire Başkanlıkları tarafından da .../2015 tarihli ve .../... sayılı yazı ile .... BİM Başkanlığı'na hitaben yanıtın **UYAP bilişim sistemi üzerinden e-imza yoluyla makul süre içerisinde gönderildiğini,**

4.2. Ayrıca başvurucunun talebiyle ilgili olarak UYAP bilişim sistemindeki alt yapının incelendiğini, ancak idari yargı alt modülün de sadece **görüşme tutanaklarının oluşturulması işleminin dosyanın havale edildiği hâkim tarafından yapılmasının zorunlu olduğunun görüldüğünü,** zira 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (İYUK) "Tutanaklar" başlıklı 23/1 inci maddesinde kesin olarak, karar verilmesine ilişkin tutanağın (görüşme tutanağı) incelemede bulunan heyet (başkan+2 üye) tarafından toplantı esnasında düzenleneceğinin ifade edildiğini, **hâlihazırda idari yargı mahkemelerinde heyet toplantılarına, zabıt kâtiplerinin katılmadığını ve toplantının sadece heyet tarafından gerçekleştirildiğini, başvurucunun talebinin uygulanması halinde toplantılara zabıt kâtiplerinin de katılması zorunluluğunun doğacağını, hâlbuki İYUK'ta zabıt kâtabinin toplantılara katılmasının öngörülmediği gibi uygulamada da bu yola gidilmediğini, ayrıca görüşme tutanağı düzenleme işleminin dosyadan sorumlu hâkimin karar vermesi ve heyetin dosya hakkında nihai görüşünü ifade etmesi**

nedeniyle, dosyadan sorumlu hâkimden başka kimse tarafından düzenlenmesinin uygun olmadığını,

4.3. UYAP bilişim sisteminden önce dosyanın havale edildiği hâkimin; dosyanın esas numarasını, taraflarını ve vekillerini, bir cümle halinde davanın konusunu, heyete katılan başkan ve üyelerin yer aldığı görüşme tutanağı taslağını kendisi veya zabıt kâtabi eliyle hazırlayarak dosyanın üzerine ilişik şekilde heyete götürdüğünü, sonrasında heyetçe karar sonucu ve tarihi yazıldıktan sonra karar numarası verilmesi için mahkeme kalemine bırakıldığını, yazı ekinde yer alan mevcut ilgili ekrana ait ekran görüntüsü ve oluşturulan evrak örneğinde de görüleceği üzere, hâkimin UYAP bilişim sistemi üzerinde ilgili dosyayı açıp, heyete katılan diğer üye, başkan ve karar sonucu seçimi yapması ve kaydetmesiyle evrakın otomatik düzenlendiğini ve tutanaklarda olması gereken, karar numarası da dâhil, tüm bilgilerin otomatik olarak evrak içeriğine yansıtıldığını, evrak oluşturulduktan sonra dosyanın hâkiminin e-imza ile evraki onayladığını, onay sonrasında da sırasıyla diğer üye ve başkanın evraki onaylaması için sürecin başladığını, özetle görüşme tutanağının taslak halinin hâlihazırda UYAP bilişim sisteminde yer aldığını, ilgili hâkim tarafından görüşme sonucuna göre yapılan işlemler sonucunda görüşme tutanağının kesin halinin otomatik olarak oluştuğunu,

4.4. Heyetçe dosyaların incelenmesi ve karar verilmesi işleminin gerçekleştiği bu toplantıların, adli yargı mahkemelerinin işleyişinde bulunan duruşma gibi algılanmaması gerektiğini, zira adli yargı mahkemelerinde zabıt kâtabinin duruşmada söylenenleri zapta geçirme görevi olmasına karşın, idari yargı mahkemelerinde zabıt kâtabinin böyle bir görevinin bulunmadığını, kaldı ki, [dosyadan sorumlu hâkim] tarafından görüşme tutanağı ilk oluşturulduktan sonraki tüm işlemlerin zabıt kâtabileri tarafından gerçekleştirilerek imzaya sunulabildiğini, evrak içeriklerinin düzenlenerek çıktısının alınabildiğini, “görüşme tutanağı” oluşturma işlemi dışında, gerekçeli karar yazılması, gerekçeli kararların onaya sunulması, görüşme tutanaklarının onaya sunulması gibi işlemlerinin ise, hem kâtip ve yazı işleri müdürü, hem de dosyanın sorumlu hâkimi tarafından gerçekleştirildiğini, aynı zamanda hem dosyadan sorumlu hâkim [ekranında], hem de kalem çalışanları [ekranında] onaya sunulmamış görüşme tutanağı ve karar evraklarının düzenlenebildiği ve yazdırma işlemlerinin yapılabildiğini,

4.5. Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usûl ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 6/7 nci maddesinin (c) bendinde belirtilen hükme uygun olarak, ilgili evrakların onay ve imza işlemlerine ilişkin düzenleme ve kontrollerin UYAP bilişim sistemi tarafından otomatik olarak yapıldığını ve insan eliyle müdahaleye gerek kalmadan işlemlerin gerçekleştirildiğinin bilinmesi gerektiğini, söz konusu hüküm kapsamında “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı” evraklarını çıkarma, onaya sunma, içeriğinin düzenlenmesi işlemlerinin UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde, zabıt kâtabileri tarafından da gerçekleştirilebildiğini, sadece karar verme işlemi olan görüşme tutanağının düzenlenmesinin dosyanın sorumlu hâkimi tarafından gerçekleştirildiğini,

4.6. Öte yandan, başvurucunun talebiyle ilgili olarak çeşitli idari yargı yerlerinde görev yapan hâkim ve başkanlar ile de şifahi olarak görüşüldüğünü ve söz konusu tutanakların zabıt kâtabilerince oluşturulmasının uygun olmayacağı yönünde görüşler alındığını, ayrıca, hâkim

tarafından bizzat oluşturulan ve e-imza ile imzalanan görüşme tutanaklarının, hatalı olduğu anlaşıldığından, Başkanlıklarına “görüşme tutanağı”nın sistemden silinmesi yönünde talepler geldiğini, **başvurucunun talep ettiği gibi bir alt yapı değişikliği halinde, zabıt kâtiplerince yapılan hataların daha artacağına değerlendirildiğini**, Ağır Ceza Mahkemeleri ve Ticaret Mahkemeleri gibi, sözlü yargılama usulünün uygulandığı adli yargı ilk derece mahkemelerinde, heyetlerin duruşma harici toplanmadıklarını, duruşmaların da *yasal zorunluluk gereği* zabıt kâtipleri tarafından tutanak altına alınarak imzalandığını, yüksek mahkemelerde ise usûl kanunları gereği yazılı yargılama ilkelerine göre işlemlerin gerçekleştirildiğini, bu sebeple verilen kararların, dosyanın inceleme ve sunum işlemini gerçekleştirecek olan tetkik hâkimi tarafından tutanak hazırlanması suretiyle, diğer üyeler ve başkan onayına sunulduğunu, *UYAP Bilişim Sisteminde, bu taleple ilgili olarak yazılımsal değişiklik yapılmasına gerek görülmemiş olması nedeniyle, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünden hukuki görüş talebinde bulunulmadığını,*

5. ..... İdari Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığı ise .../2016 tarihli ve .... sayılı yazımıza .../2016 tarihli ve ..... sayılı yazı ile cevap verilmiş olup söz konusu yazıda özetle;

5.1. Başvurucunun Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına hitaben yazdığı dilekçesinin ..... Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığının .../2015 tarihli 2015/..... sayılı yazısı ekinde Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına iletildiğini, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının .../2015 tarihli ve .../..... sayılı yazısı ile başvurucunun talebinin uygun görülmediğini bildirdiğini, **söz konusu yazıda yazının ilgiliye tebliğ edilmesine ilişkin herhangi bir ifadeye yer verilmediğinden yazının başvurucuya tebliğ edilmediğini**, başvurucunun dilekçenin akıbeti hakkında başkanlıklarına sözlü olarak bilgi sorması üzerine fiziki olarak belgenin bir örneğinin kendisine teslim edildiğini, ayrıca, söz konusu cevabi yazının başvurucuya 03/03/2016 tarihinde düzenlenen tebellüğ belgesi ile yeniden teslim edildiğini, teslimine ilişkin tebellüğ belgesinin yazıları ekinde yer aldığını, diğer taraftan başvurucunun talebine ilişkin olarak *Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından verilen cevaba Başkanlık olarak katıldıklarını ve talebin yürürlükte olan mevzuat hükümleri uyarınca yerine getirilemeyeceği kanaatinde olduklarını*, belirtmektedirler.

C. Olaylar

6. Şikayet başvurucusu tarafından şikayet başvurusuna eklenen belgeler ile ilgili idarelerle yapılan yazışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde;

6.1. .... Mahkemesinde hâkim olarak görev yapan başvurucu, .../2015 tarihli dilekçesi ile “11/07/2015 tarihli ve 29413 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe uygun olarak “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın “zabıt kâtibî ekranı”nda oluşturularak başkan ve üyelerin imza ve onayına sunulabilecek şekilde UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde gerekli değişikliklerin yapılması talebini içeren dilekçe ile başvuruda bulunmuştur.

6.2. Başvurucunun yazılı başvurusu, ... Yargı Adalet Komisyonu'nun ...../2015 tarih ve ..... sayılı yazısıyla Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına ulaşmış, adı geçen Başkanlık ise başvurucunun söz konusu yazılı başvurusuna ilişkin cevabını ...../2015 tarihli ve .../..... sayılı

yazı ile ..... Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı'na hitaben UYAP Bilişim Sistemi üzerinden göndermiş ancak .... **Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı** ...../2015 tarihli ve .../.... sayılı yazıyı **şikâyetçiye tebliğ etmemiştir.**

6.3. 08/01/2016 tarihinde Kurumumuza başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Mehmet Elkatmış'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

7. Şikâyet konusuna ilişkin olarak Adalet Bakanlığı ile ..... Mahkemesi Başkanlığı'ndan bilgi ve belgeler talep edilmiş, ilgili idarelerin açıklamalarına 4 ve 5 numaralı paragraflarda yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

8. 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74’üncü maddesinde; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.” hükmü yer almaktadır.

9. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” şeklindedir.

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (İYUK) “Tutanaklar” başlıklı 23 üncü maddesinin 1 nci fıkrasında; "Her dava dosyası için *görüşmelere katılan başkan ve üyelerin, Danıştay da düşünce veren savcının, tetkik hâkiminin ve tarafların ad ve soyadlarını, incelenen dosya numarasını, kısaca dava konusunu ve verilen kararın neticesini, çoğunlukta ve azınlıkta bulunanları gösteren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanaklar görüşmelere katılanlar tarafından aynı toplantıda imzalanır* ve dosyalarında saklanır.”,

11. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Üyelerin görevleri” başlıklı 11 inci maddesinde; “Üyeler, buldukları mahkemelerde *başkanlar tarafından kendilerine verilen dosyaları geciktirmeden inceleyerek* mahkeme kuruluna gerekli açıklamaları yaparlar, düşünce ve görüşlerini bildirirler, oylarını verirler, *kararları yazarlar* ve mahkeme ile ilgili olmak üzere *kendilerine başkan tarafından verilen diğer işleri görürler.*”

12. Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usûl ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin, “UYAP’ın kullanılması” başlıklı 5 inci maddesinde; “...Başkan, üye, müdür ve diğer personel iş listesini günlük olarak kontrol etmek, yargılama ile idarî işlerin bulunduğu aşamanın gereklerini yerine getirmek, ihtiyaç duyulan alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesi, değerlendirilmesi ile gerekli adlî istatistiklerin üretilmesine esas bilgileri güvenilirlik, tutarlılık ve güncellik ilkelerine uygun olarak UYAP ortamına tam ve eksiksiz girmekle yükümlüdür...”, “İdarî işler ve yazı işleri hizmetlerinin

yürütülmesi” başlıklı 6 ncı maddesinde; .... *Zabıt katibinin görevleri şunlardır:...* c) “*Karar ve tutanakları başkan veya üyenin bildirdiği şekilde yazarak imzasız bıraktırmamak*”, hükümlerini içermektedir. **B. Kamu Denetçisi Mehmet Elkatmış’ın Kamu Başdenetçisine Önerisi**

13. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde, idarece tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğu değerlendirilerek şikayetin reddi yönündeki öneri Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

C. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

14. Şikayet başvurusunun talebi 3 No.lu paragrafta açıklandığı üzere, ilgili mevzuatın gerektirdiği şekilde “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nı ilk oluşturma işleminin dosyadan sorumlu “hâkim ekranı” yerine “yazı işleri müdürü ya da zabıt kâtibî ekranı”ndan yapılmasına imkân verecek şekilde UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde gerekli değişikliklerin yapılarak, idari yargıda görevli hâkimlerin iş yükünün azaltılmasına yöneliktir.

15. Yönetim bilişim sistemlerinden biri olan UYAP, yargı birimlerinin ve Adalet Bakanlığı'nın merkez birimlerinin iş sürecini hızlandıran, güvenli ortam oluşturan ve kurumu kağıtsız ortama taşıyan çevrimiçi bir bilgi sistemidir. UYAP'ta bulunan Doküman Yönetim Sistemi sayesinde evrakların ve iş akışlarının takibi kolayca yapılabildiğinden ve evrak sürümleri saklanabildiğinden bir evrak üzerinde kimin, ne zaman ve ne yaptığı, bu işlemi ne kadar sürede yaptığı, bu süre zarfında ilgilinin üzerindeki iş yükünün ne olduğu gibi hususlar ve bazı savsaklama veya ihmaller kolaylıkla tespit edilebilmekte, böylece etkin bir yönetim ve denetim sağlanmaktadır.

16. UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde, “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın ilk olarak dosyadan sorumlu “hâkim ekranı”nda oluşturulabildiği, söz konusu tutanaklar oluşturulduktan sonraki tüm işlemlerin “zabıt kâtibî ekranı”nda gerçekleştirilerek imzaya sunulabildiği, evrak içeriklerinin düzenlenerek çıktısının alınabildiği, diğer bir ifadeyle “görüşme tutanağı”, karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın ilk oluşturulma işleminin dosyadan sorumlu “hâkim ekranı” dışında “yazı işleri müdürü ve/veya zabıt kâtibî ekranı”nda sistemin imkân vermemesi nedeniyle ilk oluşturma işleminin gerçekleştirilemediği, buna karşın “gerekçeli karar” yazılması, “gerekçeli karar”ın onaya sunulması, “görüşme tutanak”larının onaya sunulması gibi işlemlerin hem “zabıt kâtibî ekranı”nda, hem de dosyadan sorumlu “hâkim ekranı”nda oluşturulabildiği anlaşılmaktadır.(Bkz. Paragraf 4)

17. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı 2992 sayılı Kanunun 22/A maddesinin kendisine verdiği görev ve yetki çerçevesinde adalet hizmetlerinde bürokratik işlemlerin azaltılarak yer, zaman, işgücü ve kırtasiye giderlerinde tasarruf sağlanması amaçlarıyla iş ve işlemlerinde kâğıt ortamının kaldırılarak evrak ve bağlantılı belgelerin elektronik ortamda tutulması ve işlenmesini böylelikle iş ve işlemlerin hızlı, etkin, güvenli bir ortamda yapılması için bilişim teknolojisindeki gelişmeleri de dikkate alarak daha etkin ve verimli bilgi, belge ve iş akışı düzenini kurmak, buna yönelik yazılımları üretmek veya sağlamak için İdari yargı bünyesindeki çalışanların görev tanımları ve ilgili mevzuat doğrultusunda hâlihazırda mevcut bilişim sistemini

kurguladığı (Bakınız Paragraf 4.2 ve devamı) ve kurguladığı bu sistemi daha da geliştirme yönünde çalışmalar yapmaktadır.

18. “Görüşme tutanağı”, karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın ilk oluşturulma işleminin dosyadan sorumlu “hâkim ekranı” dışında “zabıt kâtibî ekranı”nda oluşturulmasına yönelik talebinin idari yargı hâkimlerinin bir yandan zaman kazanmalarını sağlarken, **diğer yandan şikâyetçinin istediği şekilde zabıt kâtipleri tarafından oluşturularak başkan ve üyenin imzasına sunulacak söz konusu tutanakların kontrol işlemlerinin dosyadan sorumlu hâkimlerin zaman kaybedecekleri** dikkate alındığında sistemde yapılacak değişikliğin zaman konusunda bir getirisi olmayacağı gibi Hâkimin UYAP bilişim sistemi üzerinde heyete katılan diğer üye, başkan ve karar sonucu seçimi yapması ve kaydetmesiyle evrakın otomatik düzenlendiği ve tutanaklarda olması gereken, karar numarası da dâhil, tüm bilgilerin otomatik olarak evrak içeriğine yansıtıldığı, dolayısıyla da söz konusu tutanakları oluşturma işleminin çok zaman almadığı ve iş yüküne neden olmayacağı değerlendirilmektedir.

19. Karar ve tutanakları başkan veya üyenin bildirdiği şekilde yazarak imzasız bıraktırmamak” hükmü kapsamında “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nı sistemde ilk oluşturulma görevinin “zabıt kâtibî ekranı”nda yapılmamasına karşın ***sistem üzerinde söz konusu tutanakların çıktısını alma, onaya sunma, içeriğinin düzenlenmesi işlemlerinin zabıt katibi tarafından yapılabilmektedir.***

20. Bölge Adliye ve Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair yönetmelikte adli yargı mahkemelerinde görevli zabıt kâtiplerinin duruşmalarda hazır bulunarak tutanağı yazmak ve imzalamak ve duruşmada söylenenleri zapta geçirme görevi olmasına karşın, idari yargı mahkemelerinde zabıt kâtibinin böyle bir görevi bulunmamaktadır.

21. 2577 sayılı Kanun’un 23.maddesi uyarınca “görüşme tutanağı”nın aynı toplantıda imzalanması gerekmektedir. Şikâyetçinin talebinin kabul edilmesi halinde toplantılara zabıt katibinin de katılmasını gerektirecektir. Ancak bu durum toplantıya katılan zabıt katibi açısından ayrıca zaman ve emek israfına neden olacaktır. Ayrıca görüşme tutanağı ***heyetin dosya hakkında nihai görüşünü ifade etmesi nedeniyle, bu sorumluluğun hukuki bilgisi olmayan zabıt katibine verilmesi uygun olmayacaktır.***

22. Yukarıdan bu yana anlatılanlar, şikâyet başvurusunun iddiaları, idarelerin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; UYAP bilişim sistemi idari yargı alt modülünde, “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın ilk olarak dosyadan sorumlu “hâkim ekranı”nda oluşturulmasının ardından UYAP ortamında imzalanarak onaya sunulabildiği, söz konusu tutanakların zabıt katipleri tarafından oluşturulması halinde bunların **kontrol edilerek imzalanması ve onaya sunulmasının ayrı bir zaman kaybına neden olacağı ve sistemde yapılacak değişikliğin zaman bakımından bir getirisinin olmayacağı**, tutanaklar oluşturulduktan sonraki bütün işlemlerin zabıt katipleri tarafından yapılabildiği, mevzuat uyarınca görüşme tutanağının aynı toplantıda imzalanması gerektiği ancak zabıt katiplerinin toplantılara katılma görevinin olmadığı böyle bir durumun ise ayrıca zaman ve emek israfına neden olacağı, ayrıca görüşme tutanağının ***heyetin dosya hakkında nihai görüşünü ifade etmesi nedeniyle, bu sorumluluğun hukuki bilgisi olmayan zabıt katibine verilmesinin***

uygun olmayacağından , şikayet başvurusunun UYAP Bilişim sistemi idari yargı alt modülünde, “görüşme tutanağı”, “karar tutanağı” ve “duruşma tutanağı”nın ilk oluşturulma işleminin dosyadan sorumlu “hâkim ekranı” dışında yardımcı yargı personeli olan “zabıt kâtibî ekranı”nda oluşturulmasına yönelik talebinin reddine dair işlemde hukuka aykırılık tespit edilemediğinden, şikayetin reddi gerektiği kanaat ve sonucuna varılmıştır.

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

23. T.C. Anayasanın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13’üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17’nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilmediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri de beklenmektedir.

25.28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi Yönetim İlkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinde; Kurumun, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözeticeği düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41’inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

26. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; idarelerden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde kanunlara uygunluk, hesap verilebilirlik, makul sürede ve gerekçeli karar verme **ilkelerine uygun davrandığı**, ancak idarenin, şikayet başvurusunun konuyla ilgili ilk başvurusunu gerekçeli olarak reddetmesine rağmen, karara karşı başvuru yolunu göstermediği, bu nedenle iyi yönetim ilkelerinde vurgulanan “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine, ... İdari Yargı Alt Komisyonu Başkanlığının ise Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının söz konusu yazısını makul sürede başvurucuya iletmemiş olması nedeniyle “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” **ilkelerine** uymadığı anlaşılmış olup, idarenin bundan böyle bu ilkelere de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

27. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21 inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi durumunda, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

25. 2709 sayılı 1982 Anayasasının “Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması” başlıklı 40’inci maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içerisinde ..... İdare Mahkemelerine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda yer alan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN REDDİNE,**

Kararın **şikâyet başvurusuna ve Adalet Bakanlığına** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi’nce karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi